A kézilabda sportág sportegészségügyi helyzete - 17 év tapasztalatai

Dr.Tállay András PhD

Dalmady előadás

Kapcsolatom a kézilabdával

1999-2008

2014 – Női kézilabda válogatott keretorvosa

2001-2008 – IHF orvosbizottsági tag

2012 – NEKA főorvosa

2015 – MKSZ Elnökségi tag, Sportegészségügyi Albizottság vezetője

2016 – ESSKA – EHF Ambassador

Történelem

- Nagyobb pálya
- Másfajta cipők
- Kevesebb kontakt
- Kevesebb sérülés
- Amatőr sportolók

Probléma

- Nagy a sérülés veszély:
  - Dinamikus és gyors
  - Szabályok megengedőek (kontakt)
  - Kis terület - sok játékos
  - Labda
  - Csarnokok, pálya állapota
  - Egyre népszerűbb – sok játékos
  - Motiváció

Foto Kodrucz

Health Care System for the Hungarian National Women's Handball Team

A. Tállay, A. Pavlik, I. Györe
National Institute for Sports Medicine
Budapest, Hungary

Elülső keresztszalag sérülés kézilabdázóknál

- kezelési anomáliák

Tállay A., Halasi T.

Probléma

- Elülső keresztszalag (LCA) sérülés gyakori kézilabdázóknál
- A kezelési elvek különbözőek
- Az élsport fokozott igénye a sérült gyors visszatérésére
- A műtéti eredménnyel kapcsolatos magas elvárások

Hazai gyakorlat (orvosok n=10)

- Konzervatív kezelés (korai funkcionális) 1
- Műtéti kezelés
  - Primer-pótlás 6
  - Korai halasztott ellátás:
    - akut artroszkópia után 2
    - konzervatív kezelés után 1

Saját anyag

(sportolók n=10 edzők n=4,)

- Akut LCA sérülés esetén:

	sportolók	edzők
Primer pótlás:	100%	100%
Műtét halasztva:	0%	0%

Eredmények

(sportolók n=10, edzők n=4)

»	Sp	Edzők
➢ Edzésbeállás:	4(3-5.5)hó	5(4-6)
➢ Versenyzés:	5(4-6)	6(4-9)
➢ Rögzítő viselése:		
– szükséges:	90%	50%
– nem szükséges	10%	50%

Proprioceptív prevenciós edzés

Az LCA-sérülések és műtétek késői következményei

Dr. Tállay András PhD
Országos Sportegészségügyi Intézet
Sportsebészeti Osztály

Cél

- A Sydney ezüstérmes női kézilabda válogatott maradandó térdízületi károsodásaink felmérése 10 évvel az Olimpia után

OSEI
ALAPÍTVA: 1952
SPORTKÓRHÁZ

Eredmények

N=24

2000 előtt

- Térdműtétek: 23
  - LCA-pótlás: 9

2010-ig

- Térdműtétek: 40
  - LCA-pótlás: 18

OSEI SPORTKÓRHÁZ

Eredmények

- 10 év alatt a 24 játékosból 17-en kényszerültek térdműtétre
- Valamennyi operált sportoló esetében volt már látható radiológiailag elváltozás
  - 18/24 látható arthroticus jelek
  - 2/24 sportolónak nem történt pályafutása alatt térdműtétje
- 18/24 életminőséget befolyásoló panaszok
  - Minden LCA-pótolt sportolónál: Lachman: +, ++
  - KT-1000 arthrometer: max. kézierő. teszt 6 mm (3–9)

Következtetés

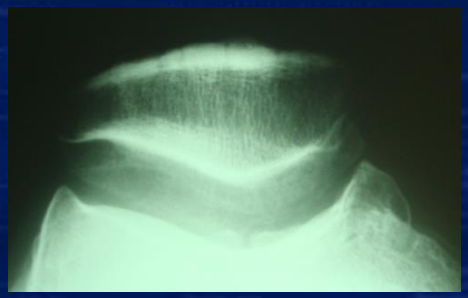

- Sportkarrier elején bekövetkezett LCA-sérülés után kiemelkedően magas arányban fordul elő funkció károsodás és arthrosis fiatal élsportoló populációban
- A sportolókat tájékoztatni KELL, hogy sportpályafutás elején elszenvedett LCA-pótlás után korai arthrosis fog kialakulni

OSEI SPORTKÓRHÁZ

Olimpiai és utazási sportegészségügyi tapasztalatok

Dr.Tállay András PhD
Vezető keretorvos helyettes
Országos Sportegészségügyi Intézet

OSEI
ALAPÍTVA: 1952

www.osei.hu

Felszerelés: „az intelligens kabát”

Utazás tervezése

Váratlan körülmények

Betegforgalom

Orvosi ellátás

TESTTÁJ	Esetszám	Gyakoriság (%)
Fej, nyak	3	3,75
Mellkas, has	4	5,00
Hát, derék	5	6,25
Váll, felkar	12	15,00
Alkar, csukló, kéz	17	21,25
Csípő, lágyék	5	6,25
Comb	6	7,50
Térd	8	10,00
Lábszár, boka, láb	20	25,00

SPORTÁG	Orvosi ellátás
Asztalitenisz	0
Atlétika	24
Birkózás	0
Cselgáncs	0
Evezés	2
Kajak-kenu	1
Kerékpár	0
Kézilabda (női)	28
Kézilabda (férfi)	19
Műugrás	1
Ökölvívás	1
Öttusa	1
Sportlövészet	2
Súlyemelés	6
Tenisz	3
Torna	2
Triatlon	6
Úszás	23
Vívás	6
Vitorlázás-szörf	4
Vizilabda	6
EÜ	12
Média	6
Sportágvezető	22
Csapatvezetés	18
ÖSSZESEN	196

Anti-dopping

- Keretorvosok felvilágosító munkája
- Dopping-ellenőrzések
- Konferenciák
- Kiadványok

NEKA

NEMZETI KÉZILABDA AKADÉMIA

Sportegészségügyi tapasztalatok 2013-15

dr. Tállay András, dr. Zomborszky Márton, Noé Judit

NEKA - Bevezetés

- Tapasztalataink szerint fiatal kézilabdázóknál is egyre gyakoribbak a súlyos sérülések
- Nincs még jelentős tapasztalat nemzetközi szinten sem kézilabda akadémiával!
- Az élsportra való alkalmasság és kiválasztás megítélése speciális sportegészségügyi feladat

Első tapasztalatok 2013 aug.

- Első sportorvosi megjelenés augusztus első hetében
- 18 sportoló vizsgálata
  - 4 fő azonnal eltanácsolásra került (- de nem fogadták el…)
  - Sok nem diagnosztizált, krónikus mozgásszervi probléma
  - Nem megfelelő sportegészségügyi szűrés
  - Túlterhelés
- Diagnosztikai, rehabilitációs szervezési kérdések
- Edzőkkel „közös hang megtalálása” - Nem válogatott edzőtábor!

Sportegészségügy felépítése

- 2 fő sportsebész
- 3 masszőr/fizioterapeuta
- 2 gyógytornász
- 1 sporttudományos szakember
- 1 egészségügyi kapcsolattartó, asszisztens

„Felversenyzés” problémája

- Hány éve versenyeznek fel?

3-5 éve

- Jelenleg hányan versenyeznek fel, ha igen, hány korosztályt?
  - Gyakorlatilag mindenki, az 1999-2000-es korosztály még gyermekkorcsoportos, sőt, a 98 is!
  - a **1999-2000** OSB-ben **2-3**,
  - a **1998**-as korosztályunk OSB-ben **1-2**,
  - a **1999-2000**-es korosztály IFI-ben **4-5-6**,
  - a **1998**-asok IFIBEN **3-4**

évvel idősebbekkel meccselnek

Boka sérülések

	FIÚ	LÁNY
RÉSZLEGES BOKASZALAG SZAKADÁS	30	16
BOKASZALAG PLASZTIKA	5	5

Térd sérülések

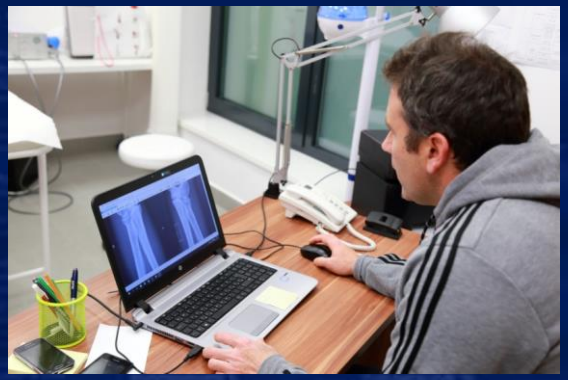

operatív	FIÚ	LÁNY
Meniscus	3	2
LCA-pótlás	3	5

- **EGYÉB TÉRD, BOKA OPERÁCIÓ (IDEGEN TEST, CSAVAR ELTÁV.,PATELLA LATERALIZÁCIÓ) :**

3 2

NEKA - Rehab

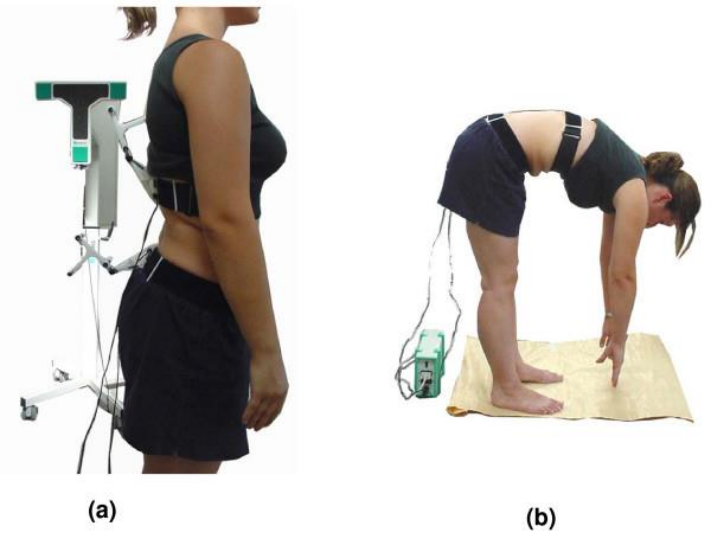

MKSZ elnökségi feladatok

Igényelt támogatás megoszlása UP sportszakemberek költségei aljogcímen (2015/16)		
Edzők	1 844 970 903 HUF	39,01%
Egészségügyi, rehabilitációs személyek (sportorvos, fizioterapeuta, masszőr, gyúró, sportpszichológus)	399 661 013 HUF	8,45%
Sportmunkatársak	610 004 279 HUF	12,90%
Technikai vezetők	605 122 814 HUF	12,80%
UP szakmai igazgatók, UP szakmai igazgató helyettesek	1 269 249 334 HUF	26,84%

Igényelt támogatás megoszlása gyógyszerek, diagnosztikai eszközök aljogcímen (2015/16)		
Diagnosztikai eszköz	41 592 291 HUF	11,35%
Diagnosztikai mérés	74 575 408 HUF	20,35%
Gyógyszer	146 689 298 HUF	40,04%
Vitamin	103 543 891 HUF	28,26%

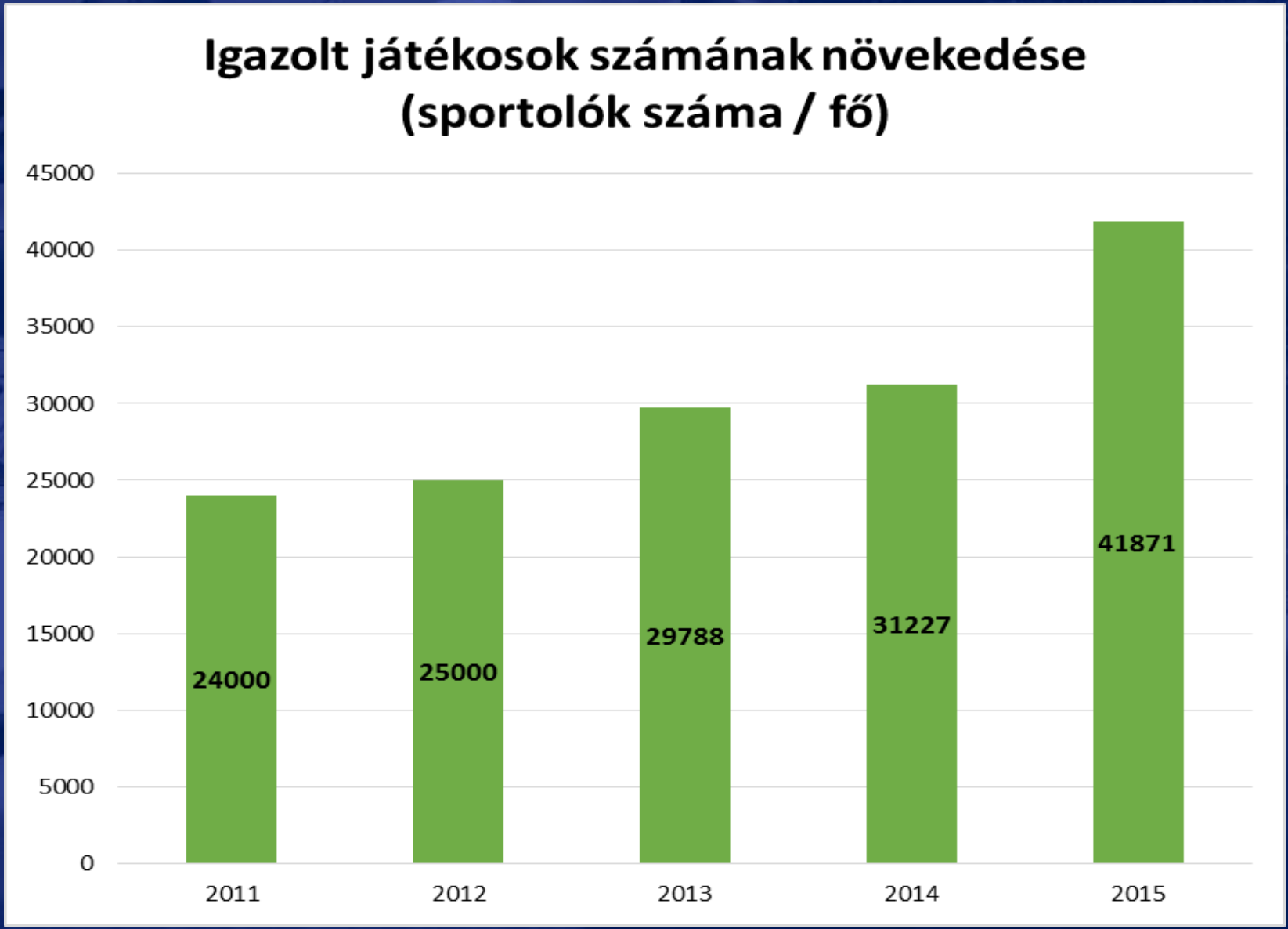
Igazolt játékosok számának növekedése
(sportolók száma / fő)
45000
40000
35000
30000
25000
20000
15000
10000
5000
0
24000
25000
29788
31227
41871
2011
2012
2013
2014
2015

MKSZ Sportegészségügyi albizottság

- Sérülés regiszter: NB1-ben bevezetésre került
- NEKA rehab center: felszerelése megkezdődött
- Sportegészségügyi továbbképzés edzőknek:
  - 2017-től indul
- Szűrések és terhelésdiagnosztika újra elindultak
- Sportorvosok a keretek mellé

Továbbra is kérdések…

- Megfelelően védik-e a szabályok a sportolókat?
- Megkapják-e a sportolók a felgyógyuláshoz szükséges időt?
- Használunk-e megfelelő prevenciós edzést?
- Működnek-e megfelelő orvosi bizottságok a Szövetségekben?

Foto Kodrucz

Az artroszkópos képzés helyzete Magyarországon

Tállay András, Szakács Noémi, Tátrai Miklós, Tábori Lilla, Halasi Tamás

Országos Sportegészségügyi Intézet

Probléma

- Az artroszkópos képzés mostohaterület
- Nincs szabályozva, hogy ki végezhet artroszkópos műtétet
- Az artroszkópia jelentős számban tűnik el az oktató kórházakból

Térd

	Látott	Asszisztált	**Végzett**
Átlag	265,2	212,2	**42,7**
Szórás	275,6	244,6	**65,6**

- térd (170.6 - 185.1; *P* = .011) – USA adatok

Vállt

	Látott	Asszisztált	**Végzett**
Átlag	36,9	23	**4**
Szórás	42,2	27,8	**12,9**

- váll (93.5 - 133.8; $P < .001$) – USA adatok

Következtetés

- Van tennivalónk MAT vezetőségként…
  - Alaptanfolyam kötelező - liszensz?
  - Szimulátor beszerzés?
  - Kadáver kurzusok?
  - Egyéni továbbképzések, ösztöndíjak

INJURED
WILDLIFE
5254 2484
Strapper

Take Home Message

- A biológia szabályai a kézilabdázókra is érvényesek!
- Nem gyógyulnak ők sem gyorsabban másoknál, de hajlandóak feláldozni egészségüket a sikerekért és népszerűségért